

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

In Purificatione B. Mariæ Virginis Paraphrasis Lectionis Malachiæ III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

Matth. 9.

nos peccauerint. Hæc aliæque stupenda Dei beneficia cum ingenti suæ ingrati-
tudinis detestatione, & diuinæ benignitatis admiratione recogitabunt.
Sexto alacriter, feruenter, fideliter ac perpetim Deum laudabunt. Id plane
exigit tanta erga nos diuinæ pietatis multitudo. Et quisquis Deum creato-
rem, redemptorem, conseruatorem suum non laudat, omni bruto deterior
ac vilior est. Itaque & hoc ipsum veræ conuersioni necessarium est. Septimo
quoad poterunt ne recidant in peccata cauebunt fortiterque in bono perse-
uerabunt. Sola enim perseverantia coronabitur. Multi bene inchoant, sed
pauci perseverant. Non potest autem vera dici conuersio, vbi perseveran-
tia deest. Quod si quandoque ex infirmitate labi contingat, curent saltem ve-
llico resurgant: & si milles ceciderint, milles resurgant nec vnquam iace-
ant in vitijs: sicque perseverent vsque in finem. In his septem quisquis bene
se exercitauerit, veræ conuersionis fructu non fraudabitur. Itaque dilectis-
simi dum adhuc licet, respiscamus cum Paulo. Habeant sibi corui cras su-
um: nos hodie potius conuertamur. Habemus Patrem clementissimum in
caelis, qui nihil magis optat, quam conuersionem, salutem ac beatitudinem
nostram, Dominum nostrum Iesum Christum, cum Patre & sancto Spiritu
viuentem & regnantem in secula seculorum, Amen.

IN SOLENNITATE PURIFICATIONIS IM-
maculatæ semperque Virginis Mariæ, Lectio
Malachiæ Prophetæ, Malach. III.

Matth. 11.
Macc. 1.
Lucæ 7.
Psal. 131.

confabit.

Hæc dicit Dominus: Ecce ego mitto Angelum meum, & prepara-
bit viam ante faciem meam. Et statim veniet ad templum su-
um dominator quem vos queritis, & Angelus testamenti quem
vos vultis. Ecce venit, dicit Dominus exercituum. Et quis po-
terit cogitare diem aduentus eius? Et quis stabit ad videndum
eum? Ipse enim quasi ignis constans, & quasi herba sillonum. Et sedebit con-
flans & emundans quasi argentum, & purgabit filios Levi, & colabit eos qua-
si aurum, & quasi argentum, & erunt Domino offerentes sacrificia in iustitia.
Et placebit Domino sacrificium Iuda & Hierusalem sicut dies seculi, & sicut
anni antiqui, dicit Dominus Omnipotens.

PARAPHRASIS IN EANDEM LECTIONEM.

Matth. 11.

Sapient. 1.

Quæ impulsus isthæc lectio hodiernæ celebritati conueniat, ita est cui-
uis perspicuum, vt id declarare nihil sit necesse. Loquitur enim per
Prophetam suum Malachiam Filius Dei: Ecce ego mitto Angelum
meum, nempe Ioannem Baptistam (ita enim hæc verba exponit ipse Salua-
tor apud Matthæum & preparabit viam ante faciem meam, adhortando
homines vt dignos agant fructus penitentiz, vt vitijs repudiat, virtuti-
bus animæ suæ domicilium decenter exornent, vt sic libeat mihi in ipsam
ingredi, in eoque commorari. Namque *in inaleuolam animam non introibit sa-
pientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis*: vel sua doctrina & baptismo lu-
dæos

digos ad meæ doctrinæ & baptismatis receptionem aptos ac habiles reddendo. Dicitur autem Ioannes Angelus, rationis ministerij, quia nuncius & precursor Christi fuit, de quo apud Ioannem legitur: *Fuit homo missus à Deo. cui nomen erat Ioannes.* Et statim, id est, paulo post ortum Ioannis, venit ad templum suum dominator quem vos queritis, id est, ipse ego veniam ad templum offerendus iuxta legem à parentibus natis. *Non enim veni solvere legem, sed implere.* Et Angelus testamenti, quem vos vultis: qui idem ipse Christus Iesus est, author & institutor noui testamenti, & magni consilij Angelus, qui omnia quæcumque audiuit à Patre nota fecit nobis, & nomen Patris sui annuntiavit fidelibus suis. Quod autem dicit, *Quem vos queritis, & quem vos vultis, de bonis omnibus, & iustis à mundi exordio accipiendum est.* Illi enim Christi aduentum summopere desiderarunt, de quibus dicit Saluator in Evangelio: *Multi reges & prophete voluerunt videre qua vos videtis, & non viderunt.* Ecce venit, dicit Dominus exercituum, cui præsto sunt innumerabiles legiones Angelorum, cui millia millium ministrant, & decies millies centena millia assistunt.

Et quis poterit cogitare diem aduentus eius? Etenim diabolus non potentia, sed humilitate & patientia debellaturus, mitis ac humilis venit, non regio stipatus exercituum, non seculari fastu tumidus, sed sicut Zacharias ait, pauper, id est, humilis & vilis, quantum ad humanum iudicium attingit: ideo quæ à paucissimis cognoscitur. Nam diuinitatis maiestatem in serui forma occultabit. Et quis stabit ad videndum eum? Multi enim vbi viderunt Dominum Iesum tam humilem ac simplicem ducere vitam, eum penitus despexerunt, nec eum aliquo in precio habere voluerunt. Alij etiam eo quod eorum vitia acriter reprehenderet, inexpressibili eum odio prosequabantur, ita ut eis etiam grauis esset ad videndum. Ipse enim quasi ignis conflans, & quasi herba fulionum. Ut igni purgatur aurum & herba fulionum vestes mundantur: ita Dominus Iesus ignitis sermonibus suis, multos purgavit à vitijs, & ad meliorem mentem animique puritatem reduxit. Et se debet conflans, excoquens igni amoris sui, ignitoque eloquio suo sordes peccatorum: & emundans in se credentes quasi argentum quod igni purgatur, & purgabit filios Leui, ut quemadmodum scriptum est, iudicium incipiat à domo Dei. Per filios Leui sacerdotes & templi ministri accipiuntur, qui sæpe maioribus inquinantur sordibus, quam homines laici ac vulgares. Quo enim status dignior, eo vita mala sceleratior ac impurior. Hos igitur Dominus quandoque duris permittit vexationibus affligi, ut eiusmodi flagellis correcti, suis monitis & exemplis alios ad Dei timorem & amorem reducant, quos sua improbitate & pessimis exemplis auertunt à Deo. Atque vitiam vel vexatio claret intellectum auditui. Et constabit eos quasi aurum & argentum, ut impleatur Esaiæ sermo, dicentis: *Conuertam marum meam ad te. & excoquam ad purum scoriã tuam.* Et erunt Domino offerentes sacrificia iniustitia, non sicut multi faciunt, qui pollutis manibus regem gloriæ & totius puritatis autorem tractare & offerre non verentur: quæ res vel præcipua istarum perturbationum & scandalorum causa est. O respiciant tandem qui tales sunt, & non sint miseræ plebeculæ in ruinam & laqueum mortis. Alioqui timendum est, ut ira Dei intolerabilis sæuiat in

cc nos.

Angelus vt dicitur sic. Ioannes Baptista.

Ioan. 1. Leuit. 12. Matth. 5.

Isa. 9. Ioan. 15.

Luce 10.

Dan. 7.

Zachar. 9.

Sapient. 2.

1. Pet. 4. Leui filij qui mysticè sint.

Esaiæ: 1. Esaiæ 1.

VI
22

nos. Et placebit Domino sacrificium Iuda & Hierusalem, id est, oblatio sacramenti altaris, quod Hierosolymis primo constat esse institutum, sicut dies seculi & sicut anni antiqui, id est, longè magis, quam vnquam antea. Hebraismus enim est. Veteris enim legis sacrificia hæcenus placebant Deo, quatenus pijs ac deuotis animis offerebantur: sed nostrum sacrificium in ipso sanctum est, nec potest non placere Deo: quanquam ministri illud offerentes ob vitam indignam sæpè vehementer displiceant.

EXEGESIS EVANGELII IN EADEM SOLENNITATE, Luca II.

Magnæ humilitatis exemplum nobis ob oculos statuit Euangelium diei huius, tum in ipsa virgine matre, tum in vnigenito Filio Dei. Antior legis ceu peccator quispiam legi se subiecit, & mater intermerata, quæ absque viri commixtione conceperat, atque ea re lege non tenebatur, legis præscriptum studiosissimè exequitur. Qua de re pulcherrimè dicit Diuus Bernardus: Qui sine peccato est, non dedignatur peccator reparari. Item quæ: Putas non poterat animus virginis commoueri ac dicere: Quid mihi opus est purificatione? Cur abstinere ab ingressu templi, cum verus nesciens virum, factus est templum Spiritus sancti? Cur non ingrediar templum, quæ peperit templi Dominum? Nihil in hoc conceptu, nihil in partu impurum fuit, nihil illicitum, nihil purgandum: nimirum cum proles ista fons puritatis sit, & purgationem venerit facere delictorum. Quid in me legalis purificatio obseruatio, quæ purissima facta sum ipso partu immaculato? Verè & beata virgo, verè non habes causam, nec tibi opus est purificatione. Sed nunquid filio tuo opus erat circumcisione? Esto inter mulieres tanquam vna earum: nam & filius tuus sic est in numero puerorum. Ergo his maximè confunditur superbia nostra, qui cum reuera miser a vitijs pleni simus, tamen non solum non ferimus tales ab alijs nos haberi, sed sæpè etiam iusti & sancti videri volumus. Non sic humilis Deus, non sic humilis mater Dei. Sed videamus ipsa Euangelij verba.

Postquam impleti sunt dies purificationis Mariæ secundum legem Moyse, tulerunt Iesum in Hierusalem, vt sifterent eum Domino, sicut scriptum est in lege Domini: Quia cum ne masculinum adaperiens vuluam, sanctum Domino vocabitur.

Diuina lege præceptum fuit, vt mulier si suscepto semine peperisset masculinum, immunda esset septem diebus, quibus nedum à templi ingressu & ritu sacrorum, sed etiam ab hominum consortio excluderetur. Octauo autem die puer circumcideretur, atque tum liceret matri hominum quidem vti consortio, sed tamen adhuc triginta tribus diebus à templi introitu abstinere. Sin verò feminam peperisset, dies tam quo ad hominum consortium, quam templi accessum duplicarentur. Deinde expletis diebus purificationis, templum ingressa, si diues esset, agnum, sin pauper, duas turtures, aut duos pullos columbarum offerret. Et ista lex generatim ad omnes recens natas proles pertinebat: præter quam alia erat specialis, quæ sola

Bernardus.

Hebr. 1.

Leuit. 12.

VI
22

primogenita, tam iumentorum, quam hominum complectebatur, ut, quādoquidem Dominus cuncta Aegypti primogenita occiderat, ea illi consecrarentur. Beata igitur Dei genitrix semperque virgo tamen ipsius Mosis verbis ab hac priori lege excepta fuit (Non enim concepit suscepto semine: quae verba ob illius reuerentiam Moses ex sancti Spiritus instinctu adiecit: alioqui superfluo adiuncta viderentur) nihilominus libenter passa fuit, velut immundam, tam ab hominum consortio, quam templi aditu se arceri, manens interim in paruo illo & vili Bethlehemitico tugurio cum filio suo longè amantissimo, cuius vnius praesentia omnium hominum consuetudine longè illi & suavior & gravior fuit. Sed & ipse Filius Dei tanquam vnus ex ceteris vt peccator, vt seruus, vt pauper redimi voluit. Nam postquam impleti sunt dies purgationis Mariae secundum legem Mosis, tulerunt Iesum in Hierusalem, vt sisterent eum Domino. Vides quantopere omnem singularitatem, omnem ostentationem Filii Dei, & mater eius fugerint. Sed quare voluit mater Dei & suae purificationis & filij praesentationis obseruare legem, cum vterque ab ea immunis esset? Multis videlicet ex causis: quas quia omnes enarrare longum foret, dicamus vel paucas. Fecit igitur hoc, tum ne Iudeis vilam vel scandali, vel calumniandi materiam praeberet: tum ne legem diuinitus datam contemptui habere ac negligere videretur: tum ne gratiam Dei sibi praesentam, & vix paucissimis cognitam, tanquam humanae laudis auida, omnibus ostentare crederetur: tum vt perfectae obedientiae ac humilitatis nobis praestaret exemplum: tum vt diabolo diuinae incarnationis mysterium penitus occultaretur. Si quis plures velit nosse causas, legat scripta doctorum. Tulerunt, inquit, Iesum in Hierusalem, vt sisterent eum Domino, id est, offerrent ac praesentarent: & quid primogenitus erat, etiam redimerent, sicut Euangelista subdit:

Exod. 13.
Psalm 78.
& 104.

Purificatio-
nis legemur
beata Maria
seruauerit.

Et vt darent hostiam secundum quod dictum est in lege Domini, par turturum aut duos pullos columbarum.

O rem omni admiratione prosequendam. In templo praesentatur is, qui pios omnes suum sibi templum efficit: quinque seclis vt seruus redimitur, cuius ditioni ac imperio totum subiacet vniuersum: offertur pro eo sacrificium, quo velut peccator expiatur, qui cunctorum peccata expurgauit: a matre virgine paruulus gestatur, qui immensus & omnipotens omnia portat & sustentat verbo virtutis suae: non diuitum sed pauperum oblatione vivit, qui solus est diues, qui per Salomonem dicit: *Mecum sunt diuitia & gloria.* Tenet puella suum & omnium creatorem, nutrit suum & omnium nutritorem: portat ad templum suum & omnium rectorem. Sed quare merito aliquis: Cum certum sit Magos inter cetera munera etiam aurum, & quidem vt tantos decebat viros, haud exiguum Domino obtulisse, quid causae est, vt virgo beata agnum offerre noluerit, turtures vel pullos columbae instar pauperum obtulisse contenta? Si habuit vnde agnum emeret, & noluit, videtur fraudem fecisse sacerdoti: sin vero non habuit, vbi Magorum aurum reliquit? Sed virgo piissima amatrix summa paupertatis, intelligens certissima ex sancti Spiritus inspiratione mentem ac propositum filij, quomodo paupertate maxime amaret, & toto vitae suae spatio amplecti statuisset,

Hebr. 4.

Prou. 8.

Matth. 2.

Aurum trium
Magorum in
pauperes fu-
isse expesum.

ec 2 statuisset,

statuisset, vt erat in proximos, maximè inopes & miseros longè piissimorum illum thesaurum per sanctum Ioseph creditur statim in pauperum solatium distribuisse. Si dicas: Vnde ergo victura erat cum Domino Salvatore & sancto Iosepho? Nos respondemus, Occupet eiuscemodi sollicitudo eorum animos, qui nesciunt diuinæ se committere prouidentia, qui non audent confidere Deo, quod posteaquam corpus & animam dedit libentissimè, sit etiam vitæ necessaria præstiturus. Beata autem & gloriosa virgo, quæ totam spem suam contulerat in Deum, non poterat nec tenuissimam in animum suum inanis curæ aut pusillanimitatis cogitationem admittere. Quæ obrem pro filij nutu ac voluntate cuncta dispergit in miseros, malens nudari auro, quam pietate ac misericordia. Curam autem omnem sui in Deum reiecit, conuenienter illi admonitioni Prophetica: *Lacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet.* Nouerat namque etiam alibi eundem dixisse Prophetam: *Non vidi iustum derelictum nec semen eius quærens panem. Tota die miseratur & commodat, & semen illius in benedictione erit.* Animaduertant hæc diuites auari, qui semper metuunt, ne non satis multa relinquunt prolibus suis, omne fortassis patrimonium suum comessando, potando, luxuriando assumpturis, & nec tenuem ipsis gratiam habituris, atque interim pauperes & miseros crudelissimè negligunt.

Et ecce homo erat in Hierusalem, cui nomen Simeon, & homo iste iustus & timoratus, expectans consolationem Israel, & Spiritus sanctus erat in eo. Et responsum acceperat à Spiritu sancto non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini.

Hic porro commemorat Euangelista senem iustum & sanctum, dignum qui videret Christum Domini, & qui nato Saluatori redderet testimonium. Dicit quæ eum fuisse iustum & timoratum: iustum quidem non modo ob iustitiam, quatenus ea virtus particularis est, qua redditur cuius quod suum est: sed etiam quatenus est virtus communis seu generalis, virtutes omnes in se complectens, quam Augustinus definiens, ait eam esse, qua Deus, proximusque diligitur. Fuit etiam timoratus, non eo timore, quo metuunt homines ne bonis temporarijs priuentur, ne vitam amittant temporalem, ne temporale patiantur incommodum: quæ omnia ad mundanum, aut seruilè timorem pertinent, quem perfecta charitas foras mittit. Non enim est fidelis domino suo, sed proprijs duntaxat lucris ducitur, quod est à vera charitate maximè alienum, quæ non quærit quæ sua sunt, sed tendit in alterum. Non ergo ex hoc timore laudatur sanctus Simeon, vt qui magis in vitio est, quam in virtute: sed illo casto & sincero, qualis est filiorum, qui plus veretur iniuriam & offensam Dei, quam quoduis proprium incommodum, de quo scriptura dicit: *Qui timet Deum, nihil negligit.* Et: *Timor Domini sanctus permanens in seculum seculi.* Expectans consolationem Israel. Hoc propriè in hominibus sanctis charitas efficit, vt multorum optent salutem. Ita beatus iste senex, non sui duntaxat, verum totius Israel, omnium videlicet electorum consolationem ac liberationem, quæ Christi aduentu præstanda erat, expectabat idque ardentissimo desiderio, &

Simeon cur
fuerit iustus.
Iustitia quid.

August.

Simeon vt
fuerit timo-
ratus.

1. Ioan. 4.

1. Corin. 13.

Timor syncer-
us & castus
quis.

Eccl. 7.
Psalm. 118.

quotidianis perpetuisq; precibus, quibus in tantum placuit Deo, vt etiã iucundissima illius reuelatione de aduentu Saluatoris certior effectus sit. Et Spiritus sanctus erat in eo: à quo etiam responsum acceperat, nõ visurum se mortẽ, nisi prius videret Christum Domini. Beatus plane ille homo, cuius habitator est Spiritus sanctus. Non potest ille non sanctis feruere desiderijs, & in animum suum aduentum optare Saluatoris. Olim sancti homines, grauissimi huius exilij & miserandæ captiuitatis pertæsi, vehemētissimè Christi nascituri præsentiam suspirabant. Sic David sanctus: *Ostende, inquit, nobis Domine faciem tuam, & salui erimus.* Itemq;: *Ostende nobis Domine misericordiam tuam, & salutare tuum da nobis.* Et Esaias Propheta: *Vtinam, ait, calos disrumperes, & descenderes.* Talis erat & hic venerandus & amabilis senex Simeon, quem dubium non est quotidie ignitis precibus Dominum vt veniret, pullassẽ. De talibus dicit S. Bernardus: Ardorem desiderij patrum suspirantium Christi in carne præsentiam frequentissimè cogitans, compungor & confundor in memetipso: & nunc vix contineo lachrymas, ita puderet teporis torporisq; miserabilium temporum horum. Cui namque nostrum tantum ingerit gaudium gratiæ huius exhibitio, quantum veteribus sanctis accenderat desiderium promissio? Lege hinc plura apud ipsum Bernardum Sermone II. in Cantica Canticorum. Hodie miseri magis aurum & argentum, id est, lutum, aut corporis voluptates, id est, porcorum filiquas, aut honores & fastus seculi, hoc est, vanitates & insanias falsas, & diaboli pompas appetimus, quàm Christum eiusq; gratiam. Verùm non nisi nos ipsos fallimus. Sequitur.

Desiderium
quale fuerit
antiquorum
patrum pro
aduentu
Christi

Psalm. 79.
Psalm. 84.
Esaiæ 64.

Bernard.

Et venit in spiritu in templum. Et cum inducerent puerum parentes eius, vt facerent secundum consuetudinem legis pro eo: & ipse accepit eum in vlnas suas, & benedixit Deum.

Ne sanctus & venerabilis senex fraudaretur desiderio suo, eodem tempore, quo Christus ferebatur in templum, intus admonitus est à Spiritu sancto, vt iret ad templum. Ita factum est, vt eodem reuelante Spiritu cognosceret puerum qui illuc adducebatur, esse mundi saluatorem, cuius conspectum ipsi promiserat Spiritus sanctus. Accurrit itaque, & feruenti desiderio petijt à matre præberi sibi infantulum, quem vbi pia mater præbuit, accepit eum lætus in vlnas suas, non vtique sine maxima humilitate, deuotione & reuerentia. Magna profecto huius senis charitas fuit. Nõ enim dubitabat Deum ac Dominum suum esse quem sic amplectebatur: vnde merito poterat horrore, timore ac tremore concurri: sed amor præstitit fiduciam, vt securus pijs stringeret amplexibus, quẽ super se etiam angelicæ potestates verentur. Hanc fiduciam non præstat fides sterilis ac bonis operibus vacua, sed feruens & perfecta charitas, quæ vbiq; & semper & in omnibus Domini Dei sui voluntatem diligentissimè exequitur, idq; non ob aliud, nisi quia nouit ita velle eum quem diligit. Sequitur:

Simeonis
charitas quã
ta fuerit.

Et dixit: Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace. Quia viderunt oculi mei salutare tuum.

um. Quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israel.

Psalm. 4.

Iam adeptus erat, quod sperauerat, quod totis animæ visceribus concupierat, quod tot annis tam anxius expectarat: ideoque nihil iam superesse arbitrans, cur diutius viuendum sibi putaret, pissimo & tranquillissimo animi affectu exclamauit: Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace. Vidi Christum salutare tuum, vidi Deum ac Dominum meum, quem semper videre concupiui, vidi eum, qui est summa, unica & vera pax animi, tranquillitas mentis: ergo iam dimitti cupio, sicut pollicitus es, in pace, vt in ipso obdormiam & requiescam, quem vnus teneo, qui, vt dixi, vera pax est omnium electorum. Quid mihi iam vltierus cum huius miseræ vitæ perturbationibus? quid mihi cum hac vita misera, mille periculorum, tentationum, vexationum procellis exposita? Dimittite me in pace, vt anima mea ab huius exilij erepra ergastulo ad sinum Abrahæ feliciter quietura transeat, donec peractis omnibus, quæ ad salutem nostram pertinent, Christus Filius tuus me ex inferis eductum cum iustis omnibus in cælum secum abducat, id est, supernam Hierusalem, visionem pacis sempiternæ. Ad hanc pacem quisquis pertingere appetit, expurget se à vitijs, quæ sola impedimento sunt, ne vera pace perfruamur. Quia, inquit, viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israel. Salutare Dei Christum esse vel ex hoc loco satis intelligitur. Eum Simeon sanctus vbi vidit, iam præter eum nihil optat videre amplius. Fastidit omnia quæ mundus habet, postquam Deum Dei Filium vidit. Quid enim possit in rebus creatis liberè ei, qui omnium creatorem vidit? Itaque quod multi vilissima præsentis vitæ bona & res caducas charas habent, inde potissimum fit, quod summi boni nullum adhuc gustum perceperunt. Quod si vel tenuiter gustassent, sentirent nimirum eius comparatione merito contemnenda esse, quæcunque mundus suis offert amicis, sicut verissime dicit Papa Gregorius: Gustato spiritu desipit omnis caro. Quod autem ait: Quod parasti ante faciem omnium populorum, lumen ad reuelationem gentium, manifestè indicat Dominum toto humano generi saluatorem venisse. *Ipse est enim lux vera quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Væ autem illis, qui suis peccatis aditum præcludunt huic luci, quo minus eorum pectora illustrare queat: de quibus dicit Euangelista: *Et lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehendunt;* id est, admittere noluerunt. Qui enim peccat, lucem excludit, nec finit gratiæ lumen in se operari. O si homines vitijs dediti advertere vellēt, quantum bonum se excludant, quanta luce se priuent, quantis immergant tenebris interitis, horrerent sanè, & minus essent procliuēs in vitia: Dominus Iesus verum lumen est, remoueatur quicquid illi obicem ponit, & confestim gratiæ splendores totos nos collustrabit. Sed cur dicit sanctus Simeon, Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israel? An ne etiam Iudæos Christus illuminauit? an ne etiam toti humano generi magnam

Facem verā
quænam præ-
pediant.

Amare im-
modicè tem-
poralia vnde
contingat.

Gregorius.

Ioan. 1.

Ibidem.

Lumen verū
quod sit Domi-
nus Iesus.

actulic

attulit gloriam, quod Dei Filius homo fieri voluit? Missus planè erat Dominus ad oues quæ perierant domus Israel, & illis illuminandis quantam nauauerit operam, Euangelica scripta declarant. Sed quia paucissimi eius lucem recipere voluerunt, ad gentes gratia eius translata est. Vnde Elías dicit ex persona Dei: *Eccce testem populus dedi eum, ducem ac præceptorem gentibus.* Dicitur ergo lumen gentium, quia post eius aduentum gentes demonum cultui deditæ ad vnius Dei viui & veri agnitionem conuersæ sunt, & Iudæi in sua cæcitate permanserunt. Gloriam autem plebis Israel eum vocat, quod illi populo maximam attulerit dignitatem, quod Dei Filius ex ipso carnem sumere voluit: quod idem ad totum humanum genus referri potest, cui id non vulgarem aduexit gloriam, quod Dei Filius homo fieri dignatus est. Rogemus nunc Dominum dilectissimi, vt dum adhuc in hoc exilio degimus veram pectoris & conscientia pacem, cunctis vitijs & perturbationibus exclusis ac sopitis adipisci, Christum veram salutem interioribus oculis, vel per speculum & in ænigmate conspiciere, atque eius luce, ne erroribus & mendacijs fallamur, illustrari, atque ipsum tandem, qui certa gloria est plebis suæ in cælesti patria felicissimè possidere, atque in eius populo, id est, veris Israelitis adnumerari mereamur, Amen.

SERMO IN EADEM SOLENNITATE.

Vt Christi ac matris eius humilitatem & obedientiam imitari debeamus.

Quam inducerent puerum Iesum parentes eius, vt facerent secundum consuetudinem legi pro eo. Lucæ secundo. Esti dubium non est dilectissimi totam Domini Saluatoris vitam omnigenis claruisse virtutibus, nullam tamen ferè tam studiosè, ac sollicitè in seipso expressisse, nobisque colendam tradidisse videtur, atque veram ac profundam humilitatem, Vnde ipse ait: *Discite à me, non fabricare cælos, non excitare mortuos, non* Mortalium omnium efferri ac celebrari encomijs: sed *quia mitis sum & humilis corde,* videlicet vt & vos beata humilitatis, & placida mansuetudinis gratiam adipisci conemini. Inspiciamus si placet totam Christi mortalem vitam, & in ea vbi que humilitatem præcipue eminere conspiciemus. Nascitur in exteris locis procul à paterna domo, ex virgine humili ac paupere, in vili & sœtenti stabulo, reponitur in præsepio, circumciditur vt peccati reus, offertur in templo ac redimitur vt vnus è cæteris, qui est verendus super omnes, Herodis insaniam sentiens, fugit in Aegyptum tanquam sibi ab illo homuncione metuat, quem solo nutu extinguere poterat: vsque ad annum tricesimum latet incognitus, vilibus cum S. Ioseph operibus intentus, denique vbi mundo prædicare exorsus est, tam manifestè ineffabilem vbi que humilitatem præ se tulit, vt omnino superuacaneum sit id declarare velle. Quæ omnia breuiter complexus D. Bernardus, ait *Exinanitus Christus semetipsum formam serui accipiens:* filius erat, & factus est tanquam seruus. Nec solum formam serui accepit, vt subesset, sed etiam mali serui vt vapularer, & serui peccati, vt poenam solueret, cum culpam non haberet.

Matth. 11.

Vita Christi tota vt fuerit mera humilitas. Lucæ 1.

Matth. 2.

Bernardus. Philip. 2.

Ita iam habemus filij Dei admirandam humilitatem: videamus etiã quã

cc 4 ea Vir-

Humilitas B. Mariz quanta fuerit.

Bernardus.

Lucas 1.

Esai 14.

Cognitione quam lucida habuerit beata Virgo Maria de Deo & de seipsa.

ea virtus in eius matre dignissima effulserit. Nouerat virgo supernis splendoribus abunde illustrata solum humilitatem reddere hominem Deo suo fidelem, eidem ascribere bona omnia, sibi verò non nisi mala, eamq; nec insolescere in prosperis, nec deijci in aduersis: ideoq; summo studio eam amplexa est. Vnde, tamesi ab æterno Patre tam singulariter esset electa, ab ipso Dei Filio in matrem assumpta, à sancto Spiritu totius gratiæ plenitudine inundata, ab Angelo officiosissime salutata, multisq; alijs eximijæ inauditis affecta donis Dei, nihilominus tanquam horum nihil ipsi præstitum esset, in profundissimæ humilitatis abyssum sese semper deiecit, gratias quidem agens Deo corde ardentissimo pro beneficijs illius, sed eorum nihil sibi tribuens. Quod in ea admirans S. Bernardus, in hæc verba prorumpit: Quæ est ista tam sublimis humilitas, quæ honori cedere non nouit, insolescere gloria nescit? Dei mater eligitur, & ancillam se nominat. Non est magnum esse humilem in abiectione: magna profus & rara virtus humilitas honorata. Ecce est reuera nimis stupendum, quod virgo sacratissima, Dei mater veneranda inter tot præclara virtutum charismata, tot diuinorum prærogatiuas munerum, tantam tamq; excellentem vitæ sanctimoniam aliq; multa nulli vnquam tam sublimiter concessa non solum non est erecta in superbiam, sed nec tenuissimum elationis motum sensit vnquam: imo verò quanto præstantioribus Omnipotentis Dei beneficijs augebatur, tanto se semper humilius abiecit, omnibus illis ex animo indigna se iudicans. Vbi facile aduerri potest, quantum vicerit animi constantia & fortitudine, ac profunda humilitate primum illum ac præcipuum Angelum, qui cum non esset tam sublimi affectus honore, vt mater Dei, (Nihil enim sub Deo maioris est dignitatis, quam esse matrem Dei) tamen ex naturali pulchritudine ac decore suo tam intolerandam concepit superbiam, vt irreuocabili benignissimi creatoris sententia detrusus sit in infimum tartari lacum, semper illic sine fine cruciandus. Iam verò si quis diligentius scire velit, quanta fuerit in Dei matre humilitas, cogitet si potest quanta in eius mente serenissima, ac lucidissima, tum Dei, tum sui ipsius cognitio fuerit. Quæ quanto est maior in homine, tanto etiam humilitas demissior sit necesse est. Nemo me putet de nuda illa Dei ac sui cognitione dicere, quæ potest esse etiam in malis ac impijs: sed de illa potius, quæ à sancto Spiritu supernaturaliter infunditur: qua vsque adeo beatæ semper virginis Mariæ animam constat impletam fuisse, vt à nemine satis queat comprehendi. Itaque frequentissimis diuinæ lucis perfusa fulgoribus, atque in diuinitatis creberrimè & altissimè demersa abyssum, maximam & ineffabilem diuinæ maiestatis ac celsitudinis, suæq; paruitatis notitiam adipiscatur: Inde verò intantum sese deiecit, ac omnino nihilipendit, vt Dei erga se benignitatem ac liberalitatem vehementissimè admiraretur, eaq; se indignissimam toto corde sentiret. Sed & ipse sapientissimus Deus quando quidem eam supra omnem puram creaturam tam in donis gratiæ gratum facientis, quam gratiæ gratis datæ euehere ac exaltare constituerat pro suo erga ipsam singulari ac ardentissimo amore, vt eorum omnium donorum, & charissimum esset capacissima, ad eaq; suscipienda cum primis habilis ac idonea, principio perfectissimam & profundissimam ei præstitit humilitatem: qua

indies

VI
22

indies in ea mirificè excreſcente, ſimul etiam alia omnia ſupernorum cha-
 riſmatum dona cumulabantur. Vt enim ad couallium contava vbertim
 pluuialis vnda conſluit: & quo conualles ſunt profundiores, eo copioſio-
 rem poſſunt vndam capere, largioſeſq; in eis aquæ colliguntur: ita in ani-
 mas humiles diuina gratia propenſiſſimè illabitur, eaq; tâto copioſior, quâ-
 to ſunt humilioreſ. Quis autem cogitatione cõplecti queat, quantum in hu-
 militate virgo ſacraſſima, profectum fecerit, quando veri Dei Filium, cu-
 ius ſummam maiestatem optimè nouerat, tam humiliter, tâ modeſtè, tam
 obedienter quotidie ſecum victitare perſpexit, cuius exemplis non poterat
 non vehementiſſimè inflammari: ſicut dubium non eſt, quin vt obediencia-
 ſima & ſummè docilis Chriſti Filij ſui diſcipula, perfectiſſimè ab eodem di-
 dicerit, ac executã ſit ſemper, quod ipſe dicebat: *Diſcite à me quoniam mitis ſum &*
humilis corde. Sed quid nos multis de ſanctiſſimæ virginis humilitate agi-
 mus, quæ nunquam potuit, ſed nec poterit vilo explicari ſermone? Videat
 mus nunc paucis & filij eius & ipſius obedienciam. De ſe quidem ipſe filius
 dicit: Non deſcendi de cælo vt faciam voluntatem meam, ſed eius qui mihi
 me patris. Ecce habes obedienciam erga patrem. Lucas autem Euange-
 liſta quodam loco de ipſo ſic refert: *Deſcendit Ieſus cum parentibus ſuis in Nazareth &*
erat ſubditus eis. En habes obedienciam erga parentes: ſed obedienciam
 talem, quam aures humanæ ſine ſtupore & tremore vix poſſint percipere.
 Quid eſt enim ſubditum eſſe Deum hominibus, omnipotentem inſinitis,
 Regem regum & Dominum dominorum, pauper oculis & ſimplicibus, crea-
 torem creaturis, immortalẽ mortalibus? Neq; ſolũ parentibus ſuis o-
 bediuit, ſed etiam mortalibus cunctis quantum in ipſo fuit. Quis vnquam
 aliquid petijt ab eo, & paſſus eſt repulſam? Atq; quod magis mirandum, etiã
 ipſi viliffimo demoni ſe ſubmiſiſſe: eatenus, quod ſe permiſiſſe ab illo in tem-
 pli pinnaculum, & in montem excelſum duci. Quam verò benediãta mater
 eius hanc Deo gratiſſimam virtutem excoluerit, vel ex hoc ſolo perſpicue
 liquet, quod nunquam in tora vita ſua vel tenuiſſimo peccato offenderit
 Deum: adeo ſemper ſummè ſolicita fuit, ne quid admitteret, quo vel parum
 diſpliceret Deo ac Domino ſuo: poteſtq; rectiſſimè illi aptari verſus ille
 Pſalmi I. *In lege Domini voluntas eius & in lege eius meditabatur die ac nocte.* Ne-
 que contenta fuit languere circa communia, & præcepta duntaxat obſerua-
 re, ſed quicquid cognouit præcipue placere Deo, id ſemper ſtudioſiſſimè ex-
 ecuta eſt. Imo etiam ea, ad quæ non erat aſtricta, perfectè ſeruare voluit hu-
 militatis & obedienciam cauſa: cuiuſmodi eſt, quod purificationis ſeruauit le-
 gem, cum nullas contraxiſſet ſordes, à quibus eſſet expurganda.

Merito igitur huic præſtantiſſimæ virginis: ac reuerendiſſimæ Domine
 noſtræ ſubijcitur ac obtemperat creatura omnis cæleſtis & terreſtris, & quæ-
 cunq; cæli & terræ ambitu continentur: quandoquidem ipſa perfectiſſi-
 mè Deo ſemper ſubiecta fuit. Sed quid prodeſt dilectiſſimi, vt has Filij Dei
 matris quæ eius virtutes commemoramus, niſi etiam pro modulo noſtro
 eas imitari ſtudeamus? Didicimus humilitatem humilis Dei, didicimus hu-
 militatem matris Dei, didicimus & vtriuſque obedienciam, quæ virtus ex
 humilitate proficiſcitur (non enim poteſt eſſe verè obediens, niſi qui humi-
 lis ſit, nec poteſt non obedire, qui humilitate præditus eſt) dicamus ergo &
 ff

perfectum
quantū fece-
rit B. Maria
in humil. tate
vera.

Matth. 11.

Obedientia
Chriſti quan-
ta fuerit.
Ioan. 5.

Lucæ 1.

Apocal. 9.

March. 4.
Lucæ 4.

Obedientia
B. Mariæ
quanta fue-
rit.

Pſalm. 1.

Lucæ 1.

Omnis crea-
tura vt me-
rito ſubijcia-
tur B. Mariæ.

- nos esse humiles, discamus esse morigeri ac obedientes. Vtraque virtus ad salutem prorsus necessaria est. Humilitatem B. Bernardus definit, quod sit virtus, qua quis verissima sui cognitione sibi vilescit. Idemque ait quod verus humilis non vult humilis prædicari, sed vilis reputari. Quod est contra hypocritas, qui foris humilitatem simulant, cum animo superbi ac tumidi sint. Quod vt caueamus, D. Hieronymus pulchre admonet, vbi ait: Humilitatem sequere, non quæ ostenditur atque simulatur gestu corporis, ac ficta voce verborum, sed quæ puro cordis affectu exprimitur. Aliud est enim virtutem habere, aliud virtutis similitudinem. Illa multo deformior est superbia, quæ sub quibusdam humilitatis signis latet. Nescio enim quomodo turpiora sunt vitia, cum virtutum specie celantur. Hæc ille.
- Humilitas quid sit. Bernard.**
- Hieron.**
- Ad veram humilitatem quænam promoueant.**
- Rationem meritam nullam habere homines cur superbire possint.**
- Bernardus.**
- Eccle. 10.**
- Bernardus.**
- Ad veram autem humilitatem obtinendam multum prodest bene prospecta habere, atque ob oculos reuocare vitia quibus Deum offendimus, utrumque perturbationes siue passionis malas quibus impliciti sumus. Non enim facile erigemur in superbiam, si bene attendere volumus quam viles simus in conspectu Dei ob peccata & vitia nostra, quibus tamen plus satis abundamus. Nihil namque Deo peius fœtet, atque peccatum: & hoc proprie nostrum est. Si qua verò bona in nobis sunt, ea non nostra, sed Dei sunt. Nihil igitur omnino in nobis est, nisi quod pessimè fœteat, de illis loquor, quæ verè nostra sunt. Vnde igitur superbia intumescimus? Si de ingenij præstantia, si de pulchritudine corporis, si de viribus, si de diuitijs, si de quantumuis excellenti eruditione, si denique, quod maius est, de virtutibus ac charismatibus diuinitus infusis: hæc omnia aliena sunt, nostra non sunt. Quicquid in nobis est, quicquid laude dignum est, ex totius boni fonte in nos derivatum est, non ex nobis ipsis profectum. Qua igitur fronte inde superbimus? Si extolli animo placet, extollamur de innumeris sceleribus, vitijs & peccatis nostris: hæc enim nostra sunt. Atqui ex his erigi in superbiam, nihil aliud est, quam in furorem & insaniam verti. Deinde non parum quoque adiuvat ad humilitatis capeffendam gratiam, considerare vilitatem conditionis nostræ quantum ad ipsum corpus attinet, de qua D. Bernardus scribens: Si diligenter, inquit, consideres, quid per os & nares, cæterosque corporis motus egreditur, vilius sterquilinum nunquam vidisti. Itemque: Nihil est aliud homo, nisi sacculus stercoreum, cibus & esca vermium, post hominem vermis, post vermem fœtor & horror. Et sic in non hominem vertitur omnis homo. Quid ergo superbis homo puluis & cinis? cuius conceptus culpa, mala miseria, viuere poena, & mori est angustia. Idem Bernard. serm. XXXVIII. in Cantica canticorum sententia virtut memorabili, qua non hæc duo tantum, sed etiam alia quædam, quæ animum vehementer humiliant, complexus est, ita dicens: Quomodo non humiliabitur anima in vera cognitione sui ipsius, cum se perceperit peccatis oneratam, mole mortalis corporis ingratuam, terrenis curis circumdatam, carnalium desideriorum face infectam, curuam, infirmam, implicatam multis erroribus, mille periculis expostam, mille timoribus trepidam, mille difficultatibus anxiam, mille suspensionibus obnoxiam, mille necessitatibus arumnosam, procliue ad vitia, & inualidam ad virtutes? Hæc ille. Magnum præterea ad consequendam humilitatem præstat adiumentum inspicere sanctorum exempla. Hoc enim id est.

VI
22

id efficit in nobis, vt dū aliorū præclara cōspicimus gesta ac merita, nos ipsos non solum non extollere audeamus, sed etiam despiciere ac deprimere cogamur. Quid est enim vita nostra ad multorū cum Christo in cælis beatā nunc vitā degentiū collata? Hac de re sic dicit B. Gregorius: Necessē est, qui in virtute humilitatis proficere desiderat, vt exempla sanctorū virorū cōspiciat, atq; in eorū cōparatione se pensans, se peccatorem esse deprehendat. Hoc ad aniculo vel remedio vti debent, qui dum boni quippiam agunt, aut quædā in se Dei dona animaduertunt, ventū superbiæ patiuntur. Credo equidem si quis præcedentiū sanctorū facta æquo perpendat iudicio, magis ipsum etiā ex quibuslibet quantūvis præclaris factis suis rubore posse suffundi, quā efferrī animo. Verum vt dicit S. Papa Gregorius, hæc reprobi nesciunt: quia mentis oculū semper in infimis premunt. Quia & si quandoq; in via Dñi veniūt, non ad meliorū vestigia intuenta, sed ad prauorū exempla vertuntur. Neq; eorum considerant vitā, quibus se humiliando postponant, sed quibus se superbiendo præferant. Deteriores namq; cōspiciunt, quibus se meliores esse gloriuntur. Possent & alia multa, quibus obtrineatur humilitas adduci, sed tēpus non patitur. De hac virtute, puta quā ea necessaria sit etiā illis, qui iam virtutibus acquirendis nauant operā, pulcherrimē dicit Gregorius Papa: Perit omne quod agitur, si non sollicitē in humilitate custodiatur. Qui enim virtutes sine humilitate congregat, quasi puluerem in ventum portat. Ergo dilectissimi studeamus humilitati, sine qua nihil Deo gratū esse potest, quantūcūque excellens sit. Si grandē nitimur & sublimem virtutū structuram conficere, fundamenti loco altissimam ponamus humilitatem: quæ quanto fuerit profundior, tanto firmitus, magisq; diuturnum erit totum cæterarū virtutum ædificium. Et si non nihil laborare oporteat, labor ipse contemnatur virtutis amore. Digna est enim hac præclara humilitatis virtus, vt eius adipiscendæ causā labor nullus subterfugiat. Tot tamq; eximios effectus habet: de quibus non est iam singillatim agēdum. Deinde vbi humilitatē adepti erimus, virtutes aliæ sua sponte succedent: imprimisq; vera tum erga Deum, tum prælatos, tum alios, maxime quibus parēdum est, obediētia, quæ vt diximus, ex humilitate nascitur, nec nisi in humilibus vera ac D. o grata esse potest, nec vnquā abest ab humilibus. Quisquis autē illis quibus debet morē gerere non vult, is hoc ipso superbiū se esse declarat. Erga Deū quidem summa ac præcipua semper exhibenda est obediētia, vt quicquid ille siue iussit siue veruit, ne pro ipsa quidē vita amittēda vnquam aut omitatur, aut fiat. Erga prælatos quoq; & Ecclesiæ proceres integra ac sincera obediētia præstanda est, nec dubitet quisquā quin contemptus illis irrogatus in Deum redundet. Sic enim ipse Dominus ait: *Qui vos audit me audit, & qui vos spernit me spernit*, Et ne quis putet ob malā ipsorum vitam non eis esse obtemperandū. Dominus manifestē ait ad discipulos suos: Super cathedram Moyse sederunt scribæ & pharisæi. Omnia ergo quæcūque dixerint vobis, seruare & facite: secundū opera verò illorum nolite facere. Istud difficilē non est humilibus, qui neminem contemnant, neminem iudicant, sed se solos omnium vilissimos ex animo putant, atque indiscriminatim quibusvis superioribus suis obediunt, modò ne manifestam præcipiant iniquitatem.

Gregor.

Idem.

Idem.

Fundamentū veri spirituales aedificij quodnam sit,

Obedientiā nasci ex humilitate.

Obedientiā quibusnā debeamus.

Lucæ 10.

Obediendū vi sit malis etiam prælati. Matth. 23.

Lutherani nostri spiritu non humilitatis sed elationis pleni nolunt Romanæ sedis antistiti, atque alijs catholicis Episcopis & superioribus suis obtemperare. Putant enim se nullam eis debere obedientiam. Sed quo auctore? Luthero scilicet, excucillato monacho, qui ipse primo obedientia monasticum omni pudore simul cum habitu religioso reiecto frogu, at deinde etiam Romano pontifici atque adeo toti Ecclesiæ se opposuit. Nec sua damnatione contentus, quoscunque potuit ad eandem prouocauit. Quæ libentissimè innumera hominum carnalium & mundo huic deditur turbata sectata est. Nimirum enim delectabat eos hodièq; delectat carnis gaudere libertate, quæ est dirissima seruitus, nec vlli parere superiori potestati. Cuius rei præclarum habent exemplum in ipso Lucifero, qui indignè ferens se Deo subiectum esse debere, tale concepit consilium: *Ascendam*, inquit, *super altitudinem nubium, similis ero altissimo*. Sed quid euenit misero? Id quod statim apud Esaiam, vnde hæc eius verba desumpta sunt, sequitur: *Verum animus ad infernum detraheris in profundum lacu*. Timeant hæc filij propriæ voluntatis, filij obedientiæ, qui ab catholice Ecclesiæ capitibus & membris sese vltro abiangunt, nec per humile ostium quod est Christus, intrare volunt in regnum cælorum, seu per deuia aberrare malunt cum principe tenebrarum, qui nunquam aduersus miseros mortales fortior est, quam cum eos à Christianæ humilitatis obedientia sese subducere, ac propriæ voluntatis libidini obsequi cernit. Quod vtiq; neque Christus, neque eius veneranda genitrix suis nos exemplis docuerunt: qui vt maximum obedientia meritum nobis demonstrarent, etiam in illis obedire voluerunt, in quibus erant ab omni lege immunes. Quos nos dilectissimi imitari decet, & eorum potius quam superbi dæmonis vestigijs ingredi. Nihil est Christianæ pietatis humilitate sublimius, nihil submissa obediencia glorioius. Potest eaquam ex paradisi sedibus ob superbiam & inobedienciam detrusi sumus, non alia, qua ad eas reuerti liceat, quam humilitatis & obedientia, nobis relicta via. Hanc teneamus, in hac perseueremus. Non nos delectet libertas carnis, cuius finis est demonum seruitus sempiterna apud inferos, sed Christi suauitugum & onus leue mansuetissimis humeris excipiamus. Humilemur dum in hac misera vita vel potius morte sumus cum Domino filio & eius piissima matre, vt exaltemur in die visitationis, quando veniat Dominus exaltare humiles, & humiliare superbos, quando pauperes spiritus, id est, humiles obtinebunt regna cælorum, & superbi cum eo qui est rex super omnes filios superbiz, demergentur in flammis pice ac sulphure semper arsuras apud chaos tartarorum, iustam illis vindictam reddente Domino nostro Iesu Christo, qui est super omnia verendus & benedictus in secula, Amen.

SERMO II. IN EADEM SOLENNITATE

Templum triplex, in quod Christus mysticè offerri debet, quodammodo quas item virtutes in sua purificatione idem Christus & dignissima ipsius mater nos docuerunt.

Suscipimus Deum misericordiam tuam in medio templi tui. Psalmo XLVII. *Clarissimi fratres sancta mater Ecclesia peragens solennitatem hodiernam, solat*

Lutheri rebellio in prælatos Ecclesiæ quæta

Obedientia Lutheranoū qualis sit.

Esaiæ 14.

Esaiæ 14.

Matth. 10.

Humilitatem & obedientiam in solam viam esse ad regnum cælorum.

Matth. 11.

1. Petr. 5.

Lucæ 14.

Matth. 5. 10b 41.

solennitatem Christi, solennitatem etiam beatae & perpetuae virginis Mariae, excitat filios suos ad deuotionem & gratiarum actionem Domino Deo Patri pro natiuitate filij sui in carne, pro circumcisione eiusdem, & pro praesentatione seu oblatione illius in templum, & pro illius manifestatione, quae hodie clarior fuit, quam in eius natiuitate vel apparitione. Nam in natiuitate solis pastoribus, in apparitione magis, hodie verò apparuit omnibus fidelibus cum testimonio solenni iusti Simeonis, & deuotissimae viduae S. Annae. Idcirco statuit mater nostra sancta Ecclesia in principio Missae praelligata verba cantari hodie: *Suscipimus Deus misericordiam tuam in medio templi tui.* Quae verba tripliciter possunt intelligi, secundum quod templum tripliciter potest accipi: scilicet literaliter pro templo materiali, vel mystice pro beata virgine Maria: siue moraliter pro nobis ipsis. Primo, literaliter & secundum historiam accipitur templum pro materiali templo Salomonis, in quo hodie suscepimus misericordiam Dei, id est, Iesum Christum Dominum nostrum, qui non venit iudicare mundum, sed saluare, qui semetipsum hodie Deo Patri obtulit, & seipsum redemit, & obtulit hostiam pro peccato. Non tamen se redemit quasi obnoxium peccato, vel in aliquo debitorem: sed redemit nos in seipso: quia nos corpus vnum multi sumus in ipso. Hanc porro oblationem & praesentationem Christi in templum materiale docet hodie Euangelica historia, in qua breuiter tangitur quomodo Christus Dei & virginis Filius voluit in templum offerri. Sed dicitis: quare voluit in templum offerri? Interrogo & vos: quare voluit nasci? quare voluit circumcidi? quare voluit & postea crucifigi, & tandem mori? Omnia charissimi propter nos fecit. Nam sicut non habuit necesse, propter se, scilicet crucifigi aut mori, ita non fuit ei etiam necessarium in templum praesentari aut nasci. Nobis necessarium fuit, nobis vtile fuit, non solum ad redemptionem nostram, sed etiam ad instructionem nostram. Talia enim sunt opera, & passiones Christi, tam fructuosa, quod non solum profunt, sed etiam erudiunt. Profuit quidem haec obseruantia legis. Nam vt sanctus Thomas dicit, Christus voluit sub lege fieri, & praecipua legis seruare, quum tamen esset author legis, vt eos qui sub lege erant redimeret, & vt iustificatio legis in suis membris impleretur. Duplex enim praecipuum in lege de prole nata traditum erat. Vnum quidem generale, quo ad omnes, vt scilicet completis diebus purificationis matris, offerretur sacrificium pro filio vel filia. Et hoc sacrificium erat ad expiationem peccati, in quo erat proles concepta & nata, & etiam ad consecrationem quandam ipsius pueri: & idcirco offerebatur aliquid in holocaustum, & aliquid pro peccato. Aliud autem praecipuum erat speciale in lege de primogenitis; tam in hominibus, quam in iumentis. Sibi enim deputauerat Deus omne primogenitum filiorum Israel, pro eo quod ad liberationem populi Israel percussit: primogenita Aegypti ab homine vsque ad pecus, primogenitis filiorum Israel reseruatis. Quia igitur Christus natus erat ex muliere, & erat primogenitus, & voluit sub lege fieri, idcirco haec duo seruauit, quod scilicet fuit in templum praesentatus, & pro eo oblatum sacrificium, scilicet parturiturum vel duo pulli columbarum. Et quia erat etiam primogenitus, idcirco fuit redemptus quinque siclis. In hac autem praesentatione habemus tria

ff 3 magna

psal. 47.

Templum
triplex quod
qui intelli-
gendum.

Ioan. 8.

Christus quo-
modo seip-
sum redeme-
rit.

Ephes. 4.

Christus cur
vo uerit ho-
die offerri in
templi.Opera & pas-
siones vi non
solum pro-
funt, sed & e-
rudiant.

S. Thomas.

Galat. 4.

Quae nam pu-
rificandis lex
praecipue-

sit.

Leuit. 12.

Exod. 13.

Leuit. 7.

Numer. 3.

Exod. 12.

Præsentatio
Christi in tē-
plo quæ vir-
tutes nos de-
ceat.
Humilitas in
purificatione
B. Mariæ quā-
ta fuerit.

Leuit. 12.

Greg. rius.

Bernardus.

Humilitas
Christi in sua
præsentatio-
ne quanta fu-
erit.

Cant. 4.

Sapient. 8.

Hebr. 1.

Paupertas
Christi & ei-
us matris
quanta fue-
rit in eorum
purificatio-
ne.
Leuit. 12.
Leo Papa.

Prover. 8.
Paupertatem
cur Christus
omnibus
prætulit
diuitijs.
Mundus to-
tus cur sit in
errore consti-
tutus.
Obedientiæ
exemplum
quale Chri-
stus & eius

magna documenta, siue exempla trium magnarum virtutum, tam ex parte Domini Iesu, quam ex parte beatæ virginis Mariæ. Primum exemplum vel documentum fuit, magnæ humilitatis. Primo in Maria virgine: quæ licet virgo, conceperat virgo, & clauso ventre, & sine dolore parientibus solum, defectibus & inconuenientijs muliebribus, quæ euenire parientibus solum, subiacerat, ramen ex humilitate voluit se assimilare cateris corruptis mulieribus. Nam abstinuit per septem dies à consortio hominum, tanquam immunda, & triginta tribus diebus ab ingressu templi, & alia seruauit, quæ in lege habebantur, ac si indignisset tali purificatione. Seruauit bene illud dictum sancti Gregorij, dicentis: Bonarum est mentium ibi culpam agnoscere, vbi nulla est culpa. Et illud sancti Bernardi: Verus humilis non vult humilis prædicari, sed vilis reputari. Secundo, magna humilitas apparuit Iesu Christi, quod voluit pro se hostiam offerri pro peccato, ac si fuisset conceptus & natus in peccato, à quo oportuit eum expiari. Sed bone Iesu quid habes expiandū? Vnde contraxisti peccatū? Non à Patre, quia Pater tuus Deus est, in quem non cadit peccatum. Et tu Deus es ex Deo: non tamen duo dii, sed cum Patre & Spiritu sancto vnus es Deus. Nam secundum carnem non habes patrem, sed tantum matrem, sed virgo est, tota pulchra, & macula non est in ea. Non concepit libidine, sed fide. Accessit ad eam Spiritus sanctus, & de purissimis guttulis sanguinis eius formauit tibi corpus in vtero virginali, & virginem intactam & clausam reliquit, sicut inuenit. Non est ergo in te peccatum, qui est speculum sine macula, imago Dei Patris, & figura substantiæ eius. Nos sumus qui expiamur à peccato in te, quia membra tua sumus. Tu caput es. Sanum quidem est caput, verum membra infirma sunt, à capite, id est, à te sananda.

Secundo, exhibuit exemplum magnæ paupertatis, quia voluit offerre pauperum hostiam, id est, par turturum, vel duos pullos columbarum. Nam soli diuites offerebant agnum. Non autem est mirum, quod etiam hic seruauit paupertatem, quam in tota vita sua semper elegit. Nam quum in sua optione esset eligere tempus, locum, modum, & conditionem, & parentes de quibus vellet nasci, elegit, quod mundo esset abiectus & despectus, & carni pœnalius. Nam parentes pauperes, locum despectum, derelictum, & magis ignotum elegit, tempus quod esset pœnalius infanti, scilicet, propter frigora. Vnde voluit nasci in tempore magis contrario infanti, scilicet hyeme, & de nocte. O bone Iesu, quum sis creator omnium, & tuæ sint diuitiæ & gloria, quare præ omnibus diuitijs elegisti paupertatem? Si bonum est, quod elegisti, quare non omnes eligunt hoc bonum? quare filij hominum, filij huius seculi sic quarunt diuitias, sic quarunt magnificari super terram, exaltari super homines? quum tale exemplum à te non viderunt, qui es summa sapientia. Certe si hoc bonum esset, tu ipse hoc elegisses. Sed quia non elegisti, vel tu errasti, vel ipse errant. Sed non errasti, nec errare potes eligendo paupertatem, sequitur quod totus mundus errat, qui quarit & colligit perituras diuitias. Tertio, exhibuit exemplum magnæ obedientiæ, quia seruauit beata virgo cum filio legem, ad quam non tenebatur. Notate verba legis, & videte si beata Maria debuit

debut illi subijci. *Dixit Dominus ad Moſen: Hac dices filiſ Iſrael: Mulier ſi ſuſcepto ſemine pepererit maſculum immunda erit ſeptem diebus.* Quid neceſſe fuiſſet addere, ſuſcepto ſemine, niſi Moſes à Domino illuminatus, cognouiſſet Mariæ virginem partum ſine ſemine? quia niſi cognouiſſet, ſuperfluum fuiſſet addere, ſuſcepto ſemine. Nam nulla alia mulierum concepit ſine ſuſcepto ſemine. Vnde niſi voluiſſet excipere Mariam, ſuperflua fuiſſet talis loquutio. Nam talis eſt eiufmodi locutio, ac ſi vobis diceretur: Quicumque fregerit ſilentium lingua, recipiet diſciplinam. Quid eſt neceſſe addere, lingua? Non enim frangitur ſilentium manibus vel pedibus. Sic non fuiſſet neceſſe dicere: Mulier quæ ſuſcepto ſemine parit, quia omnes de ſemine pariunt viri. Sed Moſes ex inſpiratione diuina noluit blaſphemiam irrogare in matrem Domini, vt diceret: Omnis mulier quæ parit, immunda erit: ſed propter ipſam excipiendam à tali lege, dixit: Mulier quæ ſuſcepto ſemine parit, immunda eſt. Sic non peperit Maria: id eo hæc lex non tangebatur eam, nec tenebatur eam ſeruare. Attamen propter obedientiam (quæ facit plus quam tenetur) voluit ſeruare legem iſtam. Hic iam licet vobis cogitare, & vobiſiſis formare hiftoriam, quomodo ſcilicet, & cum quanta deuotione beata virgo Maria & Ioseph cum puero Ieſu aſcenderint de Bethlehem in Hieruſalem. Non ſunt omnia ſcripta geſta Saluatoris, niſi quæ maximè neceſſaria fuerunt fidei: quia Deus voluit vt in talibus nos exercitaremus, cogitando quomodo facta ſint. Indubium tamen eſt, quin beata virgo maximam deuotionem habuit & gaudium, quod Dei Filium & ſuum baiulauit in templum, & obtulit Deo Patri, & redemit ipſam quinque ſiclis. Intellexit quoque, quod hoc præſignatio quædam erat, quod videlicet Chriſtus filius ſuus ſe poſtmodum in perfecta ætate oblaturus erat Deo Patri in cruce pro peccatis totius mundi, & redempturus omnes homines quinque vulneribus ſuis. Interea autem venit ille ſanctus Simeon, de quo audiſtis in Euangelio. Venit autem in ſpiritu in templum, hoc eſt, ex reuelatione Spiritus ſancti, qui reuelauit præſentiam Mariæ, cum Filio Chriſto & vero Meſſia, & dixit: Ecce Simeon completum eſt deſiderium tuum. Ecce iam videbis Meſſiam tibi promiſſum. Vade igitur cito ad templum, & ibi eum reperiſ, & brachijs tuis eundem accipies, & deuotè adorabis. Cogitate nunc, cum quanto gaudio, cum quanto ſeruore ſanctus ille ſenex properauit ad templum: conſiderate cum quanta reuerentia Saluatorem mundi adorauit, cum quanta fiducia ipſum de manibus beatæ virginis accepit, quæ illum benigniſſimè & libentiſſimè eidem dedit: cum quanta item dulcedine & amore illum inter brachia ad pectus ſuum ſtrinxit, & osculatus eſt. Credendum eſt, quod hæc vel ſimilia verba potuit dicere: O benedicte puer, tu es creator meus, tu es Deus meus, tu es redemptor meus, tu es redemptio Iſrael, & expectatio gentium, tu deſiderium patrum noſtrorum, tu prophetarum oraculum. Iſtæ ſunt manus, quæ fabricauerunt vniuerſum mundum. Iſti ſunt pedes quorum ſcabelium adoratur. Iſti ſunt oculi contemplantibus bonos & malos, quibus nihil eſt abſconditum. Nunc lætus moriar, quia videre te merui. Nunc ergo dimitte me exire de hoc ſeculo, vt tam felix & bonum nuncium deferam patribus in lymbo, qui te expectant.

ff. 4.

Dimitte.

mater nobis
reliquerint
in ſua purifi-
catione.
Leuit. 12.

Mariam pa-
rrientem & ſe
purificantem
exceptam fuiſ-
ſe à lege
Moſi.

Geſta & ver-
ba omnia
Chriſti cur
non ſint ſcrip-
ta.
Deuotio &
gaudium B.
Mariæ in filij
oblatione
quanta.

Simeon vt
venit in
ſpiritu in
templum.

Deuotio Si-
meonis ad
Chriſtum in-
fantem qua-
ta.

Oratio Si-
meonis ad Chri-
ſtum infantem:

VI
22

Prophetia & con-
cilio Simeonis.
Luce 2.

Canticum
Simeonis.

Annæ vidua
& propheti-
cæ commen-
datio.
Luce 2.

Mors S. Si-
meonis.

Hofiam quã
precellentẽ
hodie obule-
rit B. Maria
in templo.

Compassio
B. Marię mix-
ta cum gau-
dio.

Templum vti
signet B. Vir-
ginem Ma-
riam.

Templum
mifericordiã
cur reuera fit
B. Maria.

Dimitte me cum gaudio mori, ne cum tristitia postea videam te à populo nostro reprobari, crucifigi, & inter duos latrones mori. Tunc conuertit se ad circumstantes & prædicauit, quia ipse erat Christus, & quod positus est (sicut in Euangelio habetur) in ruinam, & resurrectionem multorum in Israël, & in signum, cui contradiceretur. Et ad Mariam: Tuam, inquit, animam pertransibit gladius. Vbi prædixit ei filij passionem, & eius, scilicet matris compassionem. Postea in gratiarum actionem cantauit canticum, quod hodie cantatur in receptione candelarum: Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum verbum tuum, id est, secundum promissum tuum, in pace, &c. Adueniebat etiam sancta Anna, non mater beatæ Mariæ, sed prophetissa, filia Phanuel, quam laudat Euangelium. Hæc vixerat septem annis cum viro sua à virginitate sua. Et hæc vidua erat vsque ad annos octoginta quatuor, quæ non recedebat de templo ieiunijs & obsecrationibus, ieruens Deo die ac nocte. Et hæc ipsa hora superueniens confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israël. Et quum omnia peracta erant secundum legem Domini, redijt Maria cum Ioseph & puero in Galilaam, in ciuitatem suam Nazareth. Iuxta etiam Simeon domum laudans, & benedicens Deum. Et quum ad domum suam peruenisset, genibus flexis in terram, manibusque & oculis in caelum eleuatis gratias agens Deo de tanto mysterio sibi reuelato, feliciter reddidit spiritum.

Cogitate inter hæc, quantum gaudium habuit beata Maria quum hæc omnia tam miranda aspiceret: quantum gauisa fuit, quod obtulit Deo gratissimam hostiam, scilicet filium suum: & idcirco placuit eum mundo. Non fuit talis hostia oblata ab initio mundi. Quantum gauisa fuit, quod filius suus ita agnoscebatur, & prædicabatur Christus à viris & mulieribus tam mirabiliter ad Dei gloriam. Habebat tamen dolorem mixtum cum gaudio, quando audiuit mentionem fieri de passione filij, sicut Simeon prædixit: licet ipsa melius sciret ex scripturis & reuelationibus, quam Simeon: tamen ex verbis Simeonis in memoriam reducebatur magis. Secundo dixi, quod verba thematis possunt mysticè intelligi, vt per templum intelligatur beata virgo Maria sic: Suscepimus Deus misericordiam tuam in medio templi tui, id est, in beata virgine, quæ est templum Dei, non solum ob hoc, quia Deus in ea etiam corporaliter habitauit: sed etiam propter multas conditiones conueniens cum templo. Nam sicut ad templum confugiunt omnes, diuersas petitiones & vota offerentes Deo: sic ad beatam Mariam specialiter omnes deuoti currunt, qui habent aliqua vota offerenda Deo, quæ citius volunt impetrare. Et sicut templum, id est, Ecclesia habet priuilegium, vt rei qui illuc confugiunt sint immunes ab omni violentia, & iudex non potest contra eos agere: sic confugientes ad beatam Mariam, immunes sunt à violentia demoniorum, & suspendunt sententiam iudicis Dei, quousque beata virgo ipsum placauerit: quia Deus neminem damnat, qui sub alas confugerit Beatæ Mariæ. Propterea dico quod ipsa est templum misericordiæ. Quis fugit ad hoc templum, id est, ad beatam Mariam, & non munus est? Quis inuocauit eam pro misericordia, & exauditus non est? Quis clamauit ad eam in tribulatione, & consolatus non est? Quis habuit fiduciam

fiduciam in illa, & deceptus est? Quis commisit se illi, & derelictus est? A solis ortu usque ad occasum non est qui se abscondat à calore misericordiae & pietatis eius. Ipsa est potentissima & benevolentissima reconciliatrix omnium poenitentium peccatorum. Per ipsam venimus ad Dei gratiam, quod quocumque venimus. Sicut piscibus ponitur in hamo esca, ut intrent & capiantur: sic Dominus Deus (sicut reuelavit Sancta Catharina de Senis) beatam Mariam posuit escam miseris & desperatis peccatoribus, ut intrent hamum poenitentiae. Multi sunt, & innumerabiles peccatores, indurati & desperati in peccatis, qui considerantes sua scelera & Dei iustitiam & severitatem, non audent se convertere & intrare hamum poenitentiae: quos tamen feliciter & misericorditer Deus decipit, capit, & imponit eis escam, id est, recordationem mansuetudinis, pietatis & dulcedinis Mariae: & ad illam accedunt, ad illam mordent, & capiuntur: quia acquirunt amorem ad illam incipiunt ei seruire, & paulatim cognitionem & confidentiam de Deo, & sic incipit displicere eis vita ipsorum: quia beata domina non cessat, donec deos suos reconciliet cum Deo. Deus & Dominus noster Iesus Christus est iustus & misericors, & fecit quasi quandam diuisionem cum matre sua. Reseruauit sibi iustitiam, & matrem suam praefecit super misericordiam, fecitque eam thesaurariam & dispensatricem. Quare non seruauit sibi talem dispensationem? quare commisit matri? Quia scit omnes indigere misericordia, omnes clamare pro misericordia: quia omnes sumus miseri. Nemo autem clamat ad Deum pro iustitia. Quare? Quia omnes sunt rei malefactorum, sibi que male conscij. Omnes autem, ut dixi, clamant & quarunt misericordiam, & idcirco dispensationem misericordiae commisit non viro, sed mulieri pijsimae, benevolentissimae, largissimae, dulcissimae, amicabilissimae, ad quam omnes bene audent accedere, quia neminem spernit, nemini impropert delicta, sed compatitur, excusat, & omnia vertit in melius, tantum ut se peccator peccatorem agnoscat. Et ideo confidenter accedamus ad eam pro misericordia, quia hoc est officium eius, commissio eius, ut subueniat poenitentibus. Ad hoc enim est ipsa electa, & facta mater Dei, ut per eam peccatores inueniant gratiam. Et ipsa inquit dixit ad quendam suum deuotum, quod peccatores sunt gloria sua. Quare? Quia sicut Christus non fuit incarnatus & passus, nisi propter peccatores: sic ipsemet dicit: *Non veni vocare iustos, sed peccatores.* Et: *Non est pro sano medicum, sed male habentibus* sic beata virgo Maria non fuisset mater Dei, si non fuissent peccatores. Quia si nullus fuisset peccator, non fuisset opus Deum incarnari. Et si non fuisset Deus incarnatus, ipsa non fuisset mater Dei, quod est maxima gloria eius. Ergo propter peccatores venit ei ille supremus honor, quo non potest maior esse post Deum, id est, esse Deum. Ideo hoc officium non negligit, sed nec cessat, donec Deum reconciliet omnibus deuotis suis poenitentiam facientibus. Tertio potest accipi templum pro anima hominis deuota, secundum quod dicit Apostolus: *Nescitis, quia templum Dei estis vos?* Et iterum: *Nescitis, quia membra uestra templum sunt Spiritus sancti qui in vobis est?* Sumus igitur templum Dei, si in gratia Dei sumus, si charitatem Dei habemus & proximi. Et in hoc templo suscipimus misericordiam Dei & Domini nostri Iesu Christi, per renouationem feruentioris charitatis,

gg si no.

B. Maria vi sit
refugiū tu-
tum omnium
peccatorum.
Catharina
Senensis.
B. Maria vi
si esca des-
peratis ho-
minibus.

Christus cur
matrem suā
fecerit dispē-
satricem su-
per regnum
misericor-
diz.

Peccatores
cur sint glo-
ria beatę Ma-
rie.
math. 9.
Ibidem.

Templum
ti signet ho-
minis cuius-
que animā.
1. Cor. 6.
1. Cor. 3.

VI
22

Simeon quid
signet.

Hierusalem
quid sonet.

Psal. 75.
Facem pe-
ctori quæ nã
præsent.
Iob. 27.

Psal. 37.
Obersuatio
aliorum cu-
riosa quæ ma-
la generet.

Iustus quis
dicatur.
Tob. 4.
Matth. 7.

Timor Domi-
ni qui acqui-
retur.
Psal. 127.
Prou. 1.
Esaiz. 66.
Consolatio
quæ nam sola
quærenda sit.
Bernardus.

Spiritus san-
ctus ubi locus
paratur.

Accessus ad
altare quid
signet.
Candela qui
significet
Christum.
Lichnus can-
dela quid
mysticè sig-
nificet.

si nobis insunt illæ conditiones quæ scribuntur de sancto Simeone, qui signam gessit nostri. Primum quod de eo scribitur, est interpretatio nominis. Simeon enim interpretatur audiens tristitiam. Ille ergo audit tristitiam, qui compatitur super afflictione proximi, qui tristitiam fratris sui reputat suam, qui portat patienter onera & defectus proximi sui. Tales sunt misericordes, compatiens, & recipiunt Dominum in corde suo. Secundo scribitur de eo, quod fuit in Hierusalem. Hierusalem interpretatur visio pacis. Qui ergo Dominum vult habere in corde suo, oportet ut habeat pacem in corde suo: quia in pace factus est locus eius, ut dicit Psalmista. Si vis habere pacem in corde tuo, serua mandata Dei, redde ei vota tua, ut non reprehendat te cor tuum in omni conuersatione tua. Serua obedientiam & reuerentiam superioribus tuis, concordiam & charitatem cum fratribus. Noli irromittere te cum ijs quæ ad te non pertinent & quæ tibi non sunt commissa. Noli alios curiose obseruare: secreta eorum & defectus studeas potius nescire & non videre, quam scire: ut sis tanquam mutus & surdus & caecus: quia si volueris alios obseruare, incident tibi suspiciones, amaræ cogitationes, temeraria iudicia, quæ communiter erronea sunt, & continuo minoratur charitas, cum minus bene sentis de proximo tuo. Per hoc tamen non debet intelligi, quin aperta & maiora peccata debeamus corrigere, imo tenemur, seruatis conditionibus debitis, vel denunciare ijs, qui habent corrigere quando speratur de emendatione, alias tutius est, vel tempus expectare, vel pro eis ex charitate orare. Tertio dicitur, quod fuit iustus. Ille dicitur iustus, qui reddit unicuique quod suum est, qui facit proximo suo, sicut vellet sibi fieri: & quæ odit sibi fieri, alteri non facit. Non detrahit, quia non vult sibi detrahi. Non despicit proximum, quia non vult sperni. Non facit iniuriam, quia iniuriam sibi fieri non vult. Quartum est, quod fuit timoratus: quia inuicem sapientia timor Domini: & timorem Dei comitatur humilitas, cum qua libenter habitat Dominus iuxta illud: Super quem requiescet spiritus meus, nisi super humilem & quietum & trementem? Quintum est, quod expectabat consolationem Israel, consolationem spiritualem & diuinam. Qui Christum vult in templo sui cordis recipere, necesse est ut non quærat humanam & mundanam consolationem quæ repellit diuinam, iuxta illud D. Bernardi: D. licata est diuina consolatio, & non datur admittentibus alienam. Qui ergo hæc quinque præmissa in se habet, necesse sequitur, ut habeat etiam sextum, quod sequitur. Et Spiritus sanctus erat in eo. Nunc ergo charissimi, mundemus templa nostra, id est, corda nostra, ut in his recipere mereamur Dominum nostrum Iesum Christum. Studeamus obtinere ab intra in spiritu, quod foris ostendimus signo. Quid est hoc? Quando accedimus ad gradum altaris accipientes candelam, representamus, quod recipimus Christum sicut S. Simeon. Per candelam enim significatur Christus. Per ceram mundam, caro eius, quæ est facta viri semine ex Maria virgine operatione Spiritus sancti formata. Per lichenum eius anima, & per ignem diuinitas. Hæc tria fuerunt in Christo. Accedamus ergo non ex consuetudine quadam, sed cum seruore & spirituali meditatione, desiderantes & orantes Dominum, ut dignetur se dare nobis. Cum autem denuo offerimus ceream, offeramus candelam, id est, Christi-

stum iterum cum spiritali meditatione. Offeramus eum Patri caelesti in remissionem omnium peccatorum nostrorum, in suppletionem omnium negligentiarum, & in gratiarum actionem omnium beneficiorum nobis exhibitorum, vt sicut sanctus Simeon, mereamur in pace dormire & aeternaliter cum eo gaudere. Quod praestet nobis idem Dominus noster Iesus Christus, qui cum Patre & Spiritu sancto viuunt & regnat Deus, benedictus in saeculorum saecula, Amen.

IN FESTO SANCTAE AGATHAE VIRGINIS ac martyris sponsaeque Christi: Paraphrasim in Epistolam & Exegesin in Euangelium quare supra in festo D. Barbarae virginis & martyris.

SERMO IN EODEM FESTO.

De seruanda mentis & corporis integritate.

Ecce sponsus venit, exite obviam ei. Matthaei XXV. Inter caetera Omnipotentis Dei miracula, non postremum obtinet locum dilectissimi, quod virgines quasdam non solum diuitijs, nobilitate generis, multisque alijs bonis vitae huius illustres, sed etiam aetate pariter ac sexu fragiles fecit pro sui amore primum quidem contemnere facultates omnes & quicquid in mundo habere potuissent, deinde etiam corpora sua tormentis omnibus summa cum acritate exponere. Quis enim non obstupescat teterrimas & solo auditu horribiles tyrannorum carnificinas, promptissimis animis & iucundis vultibus subijisse puellas nobiles, nutritas in delicijs, quae ex ipsa sexus infirmitate penae ad omnem folij strepitum trepidare solent? Verum hic manifestam Dei virtutem agnoscimus & praedicamus, & quoad possumus benignissimi creatoris immensa pietati gratias agimus, quod ob sui nominis propagandam gloriam, suamque potentiam declarandam illustres ac tenerrimas virgines in tantum caelestis gratiae suae firmavit robore, vt nulla persequentium crudelitate potuerint a fidei catholicae integritate, a veritatis professione, ab vnitae Ecclesiae, ab indiuidua electorum omnium charitate separari. Quarum certe preclarissimis exemplis nos vtilissimè institui mur, ne quicquam vnquam veritati, iustitiae, Ecclesisticae vnitati, fidei sinceritati, & Dei ac proximi charitati ita praepo namus, vt ab his nos abduci aut auelli patiamur. Ad hoc animat nos vel maxime virgines huius sacratissimae Agathae cuius hodie solennitate laetamur, inuicta constantia, quae Tyranni blandas promissiones iuxta ac terribiles comminationes derisit, malens Christo Iesu fortiter inhaerere etiam cum rerum omnium atque ipsius etiam florentissimae iuuentutis dispendio, quam vel summa cum felicitate praesentis vitae ab illo discedere. In qua nimirum admiranda virgine multa suppetunt, quae possint merito summe commendari, sed nos ex pluribus eius virtutibus integerrimam animi & corporis illius virginis integritatem, & virginis integritatem paucis ita suscipimus praedicandam, vt plurimos optemus ad tantae virtutis amorem ac studium prouocare. Esto impurissima Lutheranorum secta, homines mente & corpore corrupti & Epicuri potius quam